

УДК 001.8:004.77

**НАПРЯМИ СПІВПРАЦІ УНІВЕРСИТЕТІВ З НАУКОВОМЕТРИЧНИМИ
ІНФОРМАЦІЙНИМИ СИСТЕМАМИ – МОНІТОРИНГ, АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ІНДЕКСУВАННЯ ПУБЛІКАЦІЙ**

**НАПРАВЛЕНИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА УНИВЕРСИТЕТОВ С
НАУЧНОМЕТРИЧЕСКИМИ ИНФОРМАЦИОННЫМИ СИСТЕМАМИ -**

МОНИТОРИНГ, АНАЛИЗ ИССЛЕДОВАНИЙ И ИНДЕКСИРОВАНИЕ ПУБЛИКАЦИЙ

DIRECTIONS OF COOPERATION BETWEEN UNIVERSITY AND SCIENTOMETRIC INFORMATION SYSTEMS – MONITORING, RESEARCH ANALYSIS AND PUBLICATIONS INDEXING OF UNIVERSITIES.

Васильев О.В., Ассоциация «Информатико-Консорциум»

Васильев А.В., Ассоциация «Информатико-Консорциум»

Vasilyev O. V., Association «Informatio-Consortium»

Розглядаються наукометричні інформаційні системи в руслі функціонування університетів.

Рассматриваются наукометрические информационные системы в русле функционирования университетов.

The paper examines scientometric information systems in functioning of university.

Ключові слова: наукометричні інформаційні системи, наукометрія, інформаційно-пошукові системи, інформаційне забезпечення досліджень.

Ключевые слова: наукометрические информационные системы, наукометрия, информационно-поисковые системы, информационное обеспечение исследований

Keywords: scientometric information systems, scientometrics, information retrieval systems, research information support.

Університети як заклади вищої освіти та осередки проведення наукових досліджень зацікавлені в ефективному використанні та співпраці з інформаційними системами наукометричного спрямування для забезпечення оперативності інформаційного забезпечення, ефективної організації процесу досліджень і навчального процесу. Для цього необхідна ефективна система інформаційного менеджменту, яка забезпечить відповідність напрямів роботи університетів цілям і профілю розвитку відповідних інформаційних систем.

Перша проблема інформаційного забезпечення наукових досліджень університетів – які бази даних слід вважати наукометричними. Офіційне визначення таких інформаційних джерел автору невідоме. Проте визначення наукометрії звичайно існує.

Наукометрія - наукова дисципліна, яка вивчає еволюцію науки через вимірювання наукової інформації, такі як кількість наукових статей, опублікованих в заданий період часу або у визначеному предметному кластері (динаміку публікування), цитованість окремих наукових публікацій або окремого автора, або наукової установи і т. д. Наукометрію часто застосовують як основу оцінки науково-дослідної діяльності та ефективності фінансування різних наукових структур (інститутів, лабораторій, окремих фахівців). Термін «наукометрія» був вперше введений у російську термінологію В.В.Налімовим у монографії «Наукометрія: Розвідка науки як інформаційного процесу» [1].

Таким чином, наукометричний інформаційний ресурс (електронний) повинен забезпечувати структурований інформаційний пошук із можливістю визначення й комбінування кількісних показників масивів бібліографічно-реферативних записів наукових публікацій. Такі масиви підлягають всебічному контент-аналізу на етапі аналітичної обробки результатів інформаційного пошуку. Інформаційно-пошукова система в комплексі з інформаційним масивом, що задовольняє

такі вимоги, є складною інформаційною системою, яка потребує постійної технічної підтримки та професійного семантичного та методичного забезпечення.

У світі існує дві інформаційно-пошукові системи універсального профілю комплектування, які реалізують достатню систему кількісних показників, у тому числі такі як індекс цитування наукових публікацій та авторів, а також рівень впливовості періодичного видання. Це система SCOPUS (Elsevier B.N.) [2] та система Web of Science (Thomson Reuters) [3]. Проте, поряд із ними функціонують численні наукометричні інформаційно-пошукові системи (бази даних), що спеціалізуються в обраних предметних галузях і забезпечують, таким чином, більш глибоке висвітлення (за часом і тематикою) глобальних масивів наукових і професійних публікацій. Прикладами таких систем є бази даних Chemical Abstracts, INSPEC, Compendex, Medline та інші. Які мають тенденцію до консолідації в різні системи агрегативного та інтегрованого характеру, такі як EBSCO host[4], STN International [5] або DIALOG[6]. Безумовно, до наукометричних інформаційних систем відносяться й патентні бази даних, наприклад система ESPACENET (EPO), PATENTSCOPE (WIPO) [7].

Для визначення конкретних наукометричних джерел, що необхідні певному університету, необхідне визначення провідних напрямів його наукових досліджень і перевірка інформаційної цінності окремих джерел відповідних наукових інформаційно-пошукових систем.

Систематичне використання вищезгаданих та аналогічних ресурсів дає науковцям та викладачам університетів можливість отримати актуальні або вичерпні переліки наукових публікацій за заданим предметним профілем та отримати доступ до повних текстів публікацій, але й визначити передній край світових наукових досліджень, передові наукові установи та експертів-науковців, а також забезпечити високий рівень власних наукових публікацій. Менеджери наукових досліджень матимуть інформацію про тенденції науково-технічного прогресу, оцінки рівня організації досліджень як власного наукового закладу так й аналогічних йому.

Співпраця з інформаційними системами та закладами має ще одну сторону взаємовідносин. Це процес відображення вітчизняних наукових джерел інформації в таких системах. Це серйозна проблема для української наукової спільноти. Лише 3-5 % вітчизняних наукових журналів представлені в таких системах. Головною причиною такого становища є незадовільний стан менеджменту українських журналів та загальна наукова якість їх публікацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Наукометрия. Изучение развития науки как информационного процесса / Налимов В.В., Мультченко З.М. - М.: Изд-во "Наука", 1969. - 192 стр.
2. SCOPUS – Електронний ресурс. - <http://www.elsevier.com/online-tools/scopus>
3. Web of Science- Електронний ресурс.- <http://thomsonreuters.com/web-of-science/>
4. EBSCOhost- Електронний ресурс.- <http://www.ebscohost.com/>
5. STN International . Електронний ресурс.- <http://www.stn-international.com/>
6. DIALOG. Електронний ресурс.- <http://www.dialog.com/>
7. ESPACENT. Електронний ресурс - <http://worldwide.espacenet.com/>
8. PATENTSCOPE. Електронний ресурс - <http://patentscope.wipo.int/>